

JAARVERSLAG 2016

**Erasmus MC
Vriendenfonds**

voor het leven

Stichting Erasmus MC Vriendenfonds
Burgemeester s'Jacobplein 51
3015 CA Rotterdam

JAARVERSLAG 2016

INHOUD	Paginanummer
1. <u>Bestuursverslag</u>	
1.1 Algemeen	4
1.2 Activiteiten en financiële positie	6
1.2.1 Ontwikkelingen en activiteiten van financieel belang	6
1.2.2 Wervingsprogramma Erasmus MC Vriendenfonds	6
1.2.3 Wervingsprogramma Fonds op Naam Erasmus MC Alzheimer Fonds	7
1.2.4 Wervingsprogramma Fonds op Naam Erasmus MC Thorax Foundation	8
1.2.5 Uitkeringen Vriendenfonds	8
1.3 Beleid	10
1.4 Informatie over bestuur en directie	16
1.5 Toekomstparagraaf	18
2. <u>Jaarrekening 2016</u>	
2.1 Balans per 31 december	21
2.2 Staat van baten en lasten	22
2.3 Kastroomoverzicht	23
2.4 Resultaatbestemming	24
2.5 Lastenverdeelstaat	26
2.6 Grondslagen van waardering en bepaling van het resultaat	27
2.7 Toelichting op de balans	29
2.8 Toelichting op de baten	33
2.9 Toelichting op de lasten	34
3. <u>Overige gegevens</u>	
3.1 Controleverklaring	38
Bijlage	
3.2 Begroting 2017	41

1. BESTUURSVERSLAG

1.1 Algemeen

1.1.1 Statutaire naam, vestigingsplaats en rechtsvorm

De Stichting Erasmus MC Vriendenfonds is in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Rotterdam ingeschreven onder nummer 24421831. De Stichting beschikt sinds 2008 over de ANBI-status.

De statutaire naam luidt: Stichting Erasmus MC Vriendenfonds en is statutair gevestigd te Rotterdam. De rechtsvorm is een stichting.

1.1.2 Omschrijving van de doelstelling

Het Erasmus MC Vriendenfonds heeft als doelstelling:

- om initiatieven te ondersteunen die gericht zijn op de ontplooiingsmogelijkheden van talentvolle en creatieve mensen tijdens hun studie, onderzoek of specialisatie in (opdracht van) het Erasmus MC ten behoeve van de medische wetenschap;
- het bevorderen van (innovatief) wetenschappelijk medisch onderzoek in of ten behoeve van het Erasmus MC en/of de aan haar gelieerde onderzoekspartners;
- het ondersteunen van activiteiten die bijdragen aan toekomstgerichte patiëntenzorg, behandelmethodes en de verzorging van patiënten in het Erasmus MC en/of de aan haar gelieerde partners.

Het Erasmus MC Vriendenfonds wil zijn doelstellingen bereiken door het werven van gelden bij potentiële geldbronnen zoals particulieren, bedrijfsleven en fondsen door:

- het leggen en onderhouden van contacten met deze doelgroepen;
- het voeren van campagnes, het organiseren van evenementen en acties en het verstrekken van informatie;
- het leggen en onderhouden van contacten met instellingen en personen met doelstellingen die verwant zijn aan het Erasmus MC Vriendenfonds.

Het Erasmus MC Vriendenfonds wil met zijn activiteiten een bijdrage leveren aan het uitdragen en versterken van de gewenste corporate identity van het Erasmus MC en het verder verbeteren van de goede reputatie van het instituut.

1.1.3 Juridische structuur

Het Erasmus MC Vriendenfonds is een zelfstandig opererende stichting en maakt deel uit van de fiscale eenheid omzetbelasting van het Erasmus MC.

1.1.4 Samenstelling van het bestuur en de directie

Bestuur

Voorzitter	: De heer Prof. Dr. E.J. Kuipers
Secretaris	: De heer J.G.A. Rijnierse
Penningmeester	: De heer Drs. O.F.J. Paijmans

Directie

Development directors Vriendenfonds : De heer W. Waninge (tot 1 december 2016)
Mevrouw Drs. M. Bleeker

1.1.5 Statutenwijziging

De Stichting Erasmus MC Vriendenfonds is opgericht op 20 september 2007. Sindsdien zijn de statuten niet gewijzigd.

1.1.6 Fondsen op Naam

Binnen het Erasmus MC Vriendenfonds vallen een groot aantal bestemmingsfondsen. Een aantal van deze bestemmingsfondsen zijn als Fonds op Naam actief, waaronder het Erasmus MC Alzheimer Fonds en de Erasmus MC Thorax Foundation.

1.2 Activiteiten en financiële positie

1.2.1 Ontwikkelingen en activiteiten van financieel belang

In het verslagjaar kon in lijn met de afgelopen jaren wederom een groei van de baten genoteerd worden. De baten via particulieren, bedrijven en fondsen zijn nagenoeg gelijk gebleven. Dankzij een grote nalatenschap zijn de baten ruim boven begroting uitgekomen en tevens gegroeid ten opzichte van het jaar 2015.

In opdracht van de Raad van Bestuur is in 2015 een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden van een geïntensiveerde samenwerking tussen de grotere Erasmus MC fondsen, t.w. Erasmus MC Vriendenfonds, de Daniel den Hoed Stichting en de Vrienden van het Sophia. In 2016 zijn deze mogelijkheden nader uitgewerkt, wat geleid heeft in de start van een bureau fondsenwerving per 1 januari 2017. In dit bureau zijn in eerste instantie de activiteiten van de Daniel den Hoed Stichting en het Erasmus MC Vriendenfonds verenigd.

De opbrengst baten uit eigen fondsenwerving bedraagt in het verslagjaar bijna € 4.4 miljoen, een stijging van bijna € 1 miljoen ten opzichte van 2015 en ruim € 1,6 miljoen boven begroting. De grootste bijdrage hieraan wordt geleverd door één nalatenschap. Het aantal donateurs en Business Friends is in het jaar 2016 licht gestegen. Eind 2016 telde het Vriendenfonds ruim 6.600 donateurs tegenover ruim 6.300 ultimo 2015. De werving van nieuwe Business Friends en de continuatie van bestaande overeenkomsten met onze zakelijke vrienden resulteerde uiteindelijk in een aantal van 75 betalende Business Friends. Daarnaast dragen ook de eigen activiteiten aan het positieve resultaat bij. Het diner van de Thorax Foundation, de Erasmus MC-Tour de Rotterdam, het roeievent Head First Race kenden een succesvol verloop.

In het verslag jaar kon € 3,2 miljoen worden uitgekeerd aan onderzoeksprojecten, fellowships en patiënten voorzieningen.

De fondsenwerving concentreerde zich in 2016 op realisering van concrete projecten gefinancierd vanuit major gifts, afronding van bestaande projecten en de voorbereiding van een campagne voor twee daktuinen in het kader van nieuwbouw die ultimo 2016 van start is gegaan.

1.2.2. Wervingsprogramma Erasmus MC Vriendenfonds

Erasmus MC Vrienden

Het vriendenbestand telde eind 2016 ruim 6.500 Vrienden (eind 2015 6.325). Het gemiddeld geefbedrag blijft ook in 2016 net als in de afgelopen jaren stabiel en ligt rond de € 36, iets boven het door het Vriendenfonds gesuggereerde bedrag van € 35.

Na een eerste bezoek aan het Erasmus MC ontvangt de patiënt, als potentiële donateur, een verzoek om Vriend te worden. Dit verzoek gaat vergezeld van een acceptgiro, die met een 'natte' handtekening naar de bank wordt gestuurd. In de jaren daaropvolgend wordt de donateur gevraagd om zijn/haar jaarlijkse bijdrage per (doorlopende) automatische incasso te voldoen. Inmiddels maakt ca. 40% van de Vrienden gebruik van de incasso systematiek.

Als Vriendendienst ontvangen donateurs viermaal per jaar het populair medisch magazine Monitor van het Erasmus MC. Dit magazine wordt, blijkens diverse reacties, zeer gewaardeerd.

Daarnaast verstuurt het Vriendenfonds eenmaal per halfjaar de Nieuwsbrief 'Vrienden onder elkaar' om melding te maken van de activiteiten en om verslag te doen van de gedane uitkeringen aan projecten.

De gezamenlijke Vriendendag met de collega Erasmus MC fondsen en de Erasmus MC publiekslezing Lof der Geneeskunst kon ook in 2016 weer op een warme en grote belangstelling terugkijken.

Business Friends

Bij de werving van Business Friends ligt de focus op het benaderen van de top-250 leveranciers van het Erasmus MC, vermogende particulieren en Rotterdams georiënteerde bedrijven. Een schriftelijke uitnodiging om Business Friend te worden door de voorzitter van de Raad van Bestuur gevolgd door een persoonlijke follow-up vanuit de fondsenwerving, heeft ook in het afgelopen jaar goede resultaten opgeleverd.

De Business Friends, waarvan de 3-jarige overeenkomst afliep, heeft het merendeel besloten om het donateurschap voor onbepaalde tijd te verlengen. Eind 2016 telde het Vriendenfonds 75 zakelijke vrienden met een jaarlijkse bijdrage van € 2.995.

In 2016 werden een vijftal drukbezochte business bijeenkomsten georganiseerd. Achtereenvolgens kwamen de volgende onderwerpen aan de orde. In februari stond een nieuw medicijn tegen asbestkanker centraal, gevolgd door een lezing in april over de gezondheidsverschillen in de stad Rotterdam, daarna in juni een lezing over protontherapie. In september volgde een lezing over innovaties en kennisvalorisatie en tenslotte werd het jaar afgesloten met een lezing over stress als dikmaker in de strijd tegen overgewicht.

Grote Giften

De werving van grote giften richt zich vooral op (vermogende) particulieren en fondsen. Deze trajecten vereisen gewoonlijk een wat langere aanloopperiode alvorens resultaat kan worden gemeld. Op basis van gedegen onderzoek in de afgelopen jaren naar interessante bronnen is inmiddels een behoorlijk dossier opgebouwd met relevante (vermogens)fondsen voor het Erasmus MC. De investering in een goed relatienetwerk werpt duidelijk zijn vruchten af. De realisatie van een grote gift is in bijna alle gevallen het resultaat van een optimale persoonlijke benadering.

Fondsen op Naam

Ten behoeve van de fondsenwerving voor het Thoraxcentrum en het Alzheimercentrum zijn een tweetal fondsen op naam actief, t.w. de Erasmus MC Thorax Foundation en het Erasmus MC Alzheimer Fonds. Beide fondsen beschikken over een eigen programma, begroting en fondsenwerver.

1.2.3. Wervingsprogramma Fonds op Naam Erasmus MC Alzheimer Fonds

Het *Erasmus MC Alzheimer Fonds* werft fondsen ten bate van het Alzheimer Onderzoekscentrum een gezamenlijk initiatief van Alzheimer Nederland, het Erasmus MC en het Havenziekenhuis. Het fonds richt zich op fondsenwerving voor onderzoek en een betere behandeling van dementie/ziekte van Alzheimer.

Naast de fondsenwerving stond in 2016 het verder uitbreiden van een grotere in- en externe bekendheid/draagvlak centraal door actieve voorlichting en het organiseren van

publieksactiviteiten. Als baten eigen fondsenwerving droegen het Head First Roei- en Renevent (opbrengst 2016 € 32K) en de opbrengst van een direct mailing opbrengst € 5.7K) hier aan bij. Ook de inspanningen richting major donors werden uitgebreid en werden vermogensfondsen actief en gericht benaderd. Een opbrengst van €133K, waaronder enkele meerjarige toezeggingen was het resultaat.

Een website en publieksfolder verzorgen de communicatie en verantwoording naar de geldgevers en belangstellenden.

De (financiële) administratie maakt integraal onderdeel uit van het Vriendenfonds.

1.2.4. Wervingsprogramma Fonds op Naam Erasmus MC Thorax Foundation

De Erasmus MC Thorax Foundation zet zich in om een krachtige impuls te geven aan innovatief topklinisch onderzoek naar hart-, vaat- en longziekten in het Erasmus MC Thoraxcentrum. De Erasmus MC Thorax Foundation is in 2012 opgericht en heeft inmiddels een ruim netwerk van begunstigers opgebouwd die de foundation een warm hart toedragen. Het fonds richt zich op vermogende particulieren en bedrijven, stichtingen en vermogensfondsen, en houdt hier regelmatig contact mee.

Jaarlijks wordt in april een diner (incl. veiling) georganiseerd, waarbij een onderzoeksproject centraal staat. In 2016 stond het jubileumdiner in het teken van het onderzoek van Dr. Sing-Chien Yap: Voorkomen van Plotse Dood - vroege detectie van ernstige hartritmestoornissen. De opbrengst van deze vijfde editie bedroeg € 216K.

Naast het diner brachten overige wervingsinspanningen in 2016 op: € 241K (€ 457K incl.diner) alsmede toezeggingen à € 275K verspreid over de komende 3 jaar.

Op 31 oktober van het afgelopen jaar vond de eerste Thorax Foundation Academy plaats, een inhoudelijk event voor alle relaties van de foundation. Ieder jaar zal een thema worden toegelicht. De gasten konden in 2016 kennis maken met de innovaties in hartklepbehandelingen in het Erasmus MC Thoraxcentrum.

Hiernaast worden regelmatig bijeenkomsten en rondleidingen georganiseerd. De website en een halfjaarlijkse nieuwsbrief zorgen voor de nieuwsvoorziening over lopende projecten en de (financiële) verantwoording naar de achterban.

De (financiële) administratie maakt onderdeel uit van het Vriendenfonds. De kosten die gemaakt worden voor fondsenwerving worden gedragen door het Thoraxcentrum, waardoor de ontvangen gelden volledig ten goede komen aan het onderzoeksproject.

1.2.5 Uitkeringen Vriendenfonds

In het verslagjaar heeft het Vriendenfonds een bedrag van circa € 3.2 miljoen kunnen toekennen/uitkeren aan 23 projecten.

Hieronder volgt een selectie van projecten die in 2016 een toekenning en/of een uitkering hebben ontvangen:

- **Alzheimercentrum - € 537K** Onderzoek naar oorzaken en behandeling van dementie, o.a. dementie bij jong volwassenen. Dementie is nog niet te genezen, maar wanneer de ziekte in een vroeg stadium wordt opgespoord, kan door gebruik van medicijnen en een goede begeleiding de kwaliteit van leven zo lang mogelijk gewaarborgd blijven;
- **Chirurgie - € 109K** Aanschaf van een fluorescentie microscoop voor het pre- en intra-operatief beoordelen van tumoren, opdat de kans op complete verwijdering van tumoren en de levensverwachting van patiënten toeneemt.
- **Coeliakie - € 21K** Onderzoek naar Coeliakie, intolerantie tegen gluten;
- **Epidemiologie - € 61K** Aanschaf van een apparaat (Oculus Pentacam) voor oogonderzoek binnen het grote ERGO bevolkingsonderzoek.
- **Fellowships €187K** De jaarlijkse bijdrage aan vier in voorgaande jaren toegekende fellowships aan talentvolle studenten. Het gaat in alle gevallen om meerjarenstudies. Een van de talentvolle jonge onderzoekers voert een studie uit bij patiënten met leverkanker: hij onderzoekt het effect van de toediening van chemotherapie met een pompje direct in de lever. Een ander onderzoek kijkt naar de gevolgen van kleine bloedingen in de hersenen, weer een ander richt zich op aderverkalking, waarbij het ontstaan van plaque in relatie tot kracht van de bloedstroom wordt beoordeeld. Een vierde onderzoek richt zich op de vraag hoe veelvuldige ouderdomsziekten als osteoporose en artritis beter behandeld kunnen worden;
- **Gems onderzoek - € 63K** Deze studie onderzoekt de invloed van genetische en externe factoren op het ontstaan van multiple sclerose. Het vinden van betere biomarkers voor deze ziekte kan van klinisch toepasbaar nut zijn;
- **Hodgkin - € 472K** Onderzoek naar nieuwe behandel mogelijkheden en voorspellende factoren voor het beloop van de ziekte van Hodgkin, lymfeklierkanker.
- **Kinderkanker - € 387K** De laatste 10 jaar lijkt er een plateau te zijn bereikt als het gaat om de overleving van kinderen met kanker. De huidige chemotherapie en/of bestraling kunnen niet verder worden geïntensiveerd zonder dat daarbij (levens-)gevaarlijke complicaties optreden. Daarom is het van belang om nieuwe behandelingen te vinden om de overleving verder te verbeteren. Dat kan door de genetische afwijkingen in de tumor te gaan behandelen met medicijnen die speciaal daartegen ontworpen zijn. Crizotinib is een dergelijk medicijn, waarvan in het Erasmus MC (in samenwerking met andere klinieken) wordt onderzocht of behandeling hiermee leidt tot grotere kans op overleving bij bepaalde groepen jonge patiënten.
- **MS Centrum - € 87K** Onderzoek naar de rol van B-lymfocyten bij Multiple Sclerose (€ 65K) en de ondersteuning van een KinderMS-dag (€ 22K);
- **Muziek als medicijn € 184K** Dit onderzoek richt zich op het effect van muziek op gezondheid, kwaliteit van leven en functioneren. Uit analyse van de huidige medische literatuur blijkt dat muziek op diverse terreinen positief effect kan hebben op de ontwikkeling van prematuur geboren baby's, bij hartpatiënten en bij dementie. Doelstelling van het project is het verkrijgen van wetenschappelijke richtlijnen zodat het als nieuwe (aanvullende) behandelvorm geïmplementeerd kan worden;
- **Oncologische chirurgie - € 37K** De aanschaf van 10 zeer innovatieve elektrische zorgstoelen. Met hulp van de stoelen is het mogelijk de patiënt de eerste dagen na een grote kankeroperatie de gehele dag in een stoel te verplegen in plaats van in bed. Door de snelle mobilisatie die deze zorginnovatie mogelijk maakt worden longontstekingen en andere complicaties voorkomen en verliest de patiënt minder spiermassa.
- **Sikkelcelcentrum - € 44K** Projectmatige personele ondersteuning van het Sikkelcelcentrum. Sikkelcelziekte is een erfelijke bloedziekte die voorkomt bij mensen met een donkere huidskleur;

- **Uitkeringen aan projecten van Erasmus MC Thorax Foundation:**

De Erasmus MC Thorax Foundation heeft in 2016 een bedrag van € 233K uitgekeerd aan het Thoraxcentrum, te weten aan de onderstaande projecten:

- **Impuls in hart en nieren - € 47K** Onderzoek naar een betere behandeltechniek van hartfalen door het uitschakelen van zenuwverbindingen (genoemd: renale denervatie).
- **Leven met een aangeboren hartafwijking - €57K** Onderzoek naar de kwaliteit van leven bij volwassenen met een aangeboren hartafwijking.
- **Het ritme van je hart - € 70K** Onderzoek naar ontstaan en behandeling van hartritmestoornissen.
- **Voorkomen van plotse dood - € 14K** Onderzoek naar het voorkomen van ernstige hartritmestoornissen die leiden tot een plotse dood.
- **Ropac - € 29K** Internationaal onderzoek en registratie van zwangerschap bij vrouwen met een aangeboren hartafwijking, waarbij inmiddels ruim 4.500 vrouwen wereldwijd in de studie zijn geïnccludeerd.
- **E-transmissie ambulance - € 13K** Onderzoek naar het vervangen van software in ambulances waardoor een snellere en betere diagnose gesteld kan worden bij hartproblemen.
- **Vaccin tegen asbestkanker - € 2K** Onderzoek naar een vaccin tegen asbestkanker, gebaseerd op de dendritische cel immuuntherapie.

1.3 Beleid

1.3.1 Beleid kosten en methoden fondsenwerving

De Raad van Bestuur van het Erasmus MC heeft in september 2007 besloten tot het oprichten van een Vriendenfonds voor de gehele Erasmus MC-organisatie. Meer specifiek op thema opereren de Erasmus MC fondsen, de Daniel den Hoed Stichting en de Stichting Vrienden van het Sophia.

Vanaf januari 2008 beschikt het Erasmus MC Vriendenfonds over de ANBI-status. Hierdoor kunnen donateurs hun giften aftrekken van de inkomsten- of vennootschapsbelasting. Het Vriendenfonds is door deze toekenning vrijgesteld van schenkingsbelasting. De stichting draagt zelf de personele en materiële kosten die ten behoeve van het Vriendenfonds worden gemaakt. De medewerkers zijn in dienst van het Erasmus MC en worden gedetacheerd aan het Vriendenfonds.

Een meerjaren beleidsplan 2012 - 2018 vormt de basis voor het werkveld en de activiteiten van het Vriendenfonds. In de komende jaren zal het beleid en de uitvoering zich richten op professionalisering en groei. De samenwerking met de andere Erasmus MC-fondsen is in 2016 geïntensiveerd: deze nauwere samenwerking zal in 2017 gevolg krijgen in de vorm van de oprichting van een bureau fondsenwerving waarin de activiteiten van het Erasmus MC Vriendenfonds (inclusief Erasmus MC Alzheimer Fonds en Erasmus MC Thorax Foundation) en de Daniel den Hoed Stichting worden ondergebracht.

Jaarlijks verbreedt en verdiept het Erasmus MC Vriendenfonds zijn activiteiten. De opbrengsten hebben in beginsel een ongeoormerkt karakter tenzij door de gever expliciet anders wordt bepaald.

Het werven van donateurs richt zich in het bijzonder op het bestand van (ex-) patiënten die in het Erasmus MC zijn behandeld. Beschikbaarstelling door het Erasmus MC en gebruik van de NAW-

gegevens van (ex-) patiënten door het Vriendenfonds geschiedt onder de strikte voorwaarden die de Wet Bescherming Persoonsgegevens hieraan stelt. Inzet van direct mail, werving via internet en het beschikbaar stellen van foldermateriaal zijn de meest gebruikte vormen van werving. Gestreefd wordt om de inning van jaarlijkse bijdragen bij de zogenaamde herhalingsdonateurs via een automatische incasso te laten verlopen.

Vrienden ontvangen tweemaal per jaar de Nieuwsbrief “Vrienden onder elkaar” en viermaal per jaar het populair medisch tijdschrift “Monitor” van het Erasmus MC.

Donateurs zijn in toenemende mate bereid om giften in de vorm van periodieke schenkingen te doen. Dit wordt mede veroorzaakt door een versimpeling van de procedure waardoor geen notariële akte meer is vereist. Het actief attenderen op de mogelijkheden van nalaten aan het Erasmus MC blijft onverminderd.

Potentiële Business Friends krijgen tegen betaling van een jaarlijks vast bedrag de mogelijkheid om voor een periode van drie jaar in te stappen. Het Erasmus MC Vriendenfonds biedt zijn zakelijke vrienden toegang tot een interessant netwerk en promotioneel platform. Business Friends worden jaarlijks uitgenodigd voor een aantal business lunches en de publieksmanifestatie Lof der Geneeskunst. Ook ontvangen zij de nieuwsbrief “Vrienden onder elkaar” en het blad Monitor.

In eerste instantie worden ondernemingen benaderd die op een of andere wijze al een relatie onderhouden met het Erasmus MC. Over de wijze waarop (de veelal persoonlijke) contacten worden gelegd, worden steeds vooraf afspraken gemaakt met in het Erasmus MC betrokkenen, dit om bestaande verhoudingen zuiver te houden en relaties niet nadelig te beïnvloeden.

1.3.2 Beleid met betrekking tot omvang en functie van reserves en fondsen

Het bestuur houdt een continuïteitsreserve aan van 150% van de werkelijke loonkosten. Het Vriendenfonds kent een 30-tal bestemmingsfondsen waar gelabelde giften die niet in het verslagjaar zijn uitgekeerd, en veelal een looptijd hebben die langer is dan een jaar, herkenbaar blijven. Gestreefd wordt om het aantal bestemmingsfondsen zo beperkt mogelijk te houden.

1.3.3 Beleggingsbeleid

Gezien het lage risicoprofiel voor beleggen en sparen waar het Vriendenfonds voor kiest, is geadviseerd om deze niet direct opeisbare gelden al naar gelang het rendement onder te brengen in kortlopende deposito's dan wel om deze op een spaarrekening te zetten. Er is geen sprake van beleggingen in aandelen, obligaties of anderszins. Het bestuur heeft enkele jaren geleden besloten om, gezien de omvang van de saldi (zie pag. ..), aan risicospreiding te doen door het openen van enkele (spaar)rekeningen bij verschillende grote banken.

1.3.4 Vrijwilligersbeleid

Ter aanvulling op de inzet van de vaste medewerkers wordt bij de organisatie van evenementen zoals de Vriendendag en andere grotere evenementen een beroep gedaan op de opnamevrijwilligers van het Erasmus MC en studenten van diverse MBO en HBO opleidingen in Rotterdam. Het gaat hier om onbezoldigde activiteiten.

1.3.5 Communicatiebeleid met belanghebbenden

Het Vriendenfonds draagt door zijn activiteiten en communicatie-uitingen bij aan het Erasmus MC imago. In beleid en uitvoering wordt daarom nauw aangesloten bij het Erasmus MC communicatiebeleid.

Centraal in de communicatie voor alle doelgroepen staat de website van het Erasmus MC Vriendenfonds: www.erasmusmcvrienden.nl. Hier is alle informatie gebundeld en wordt ook aan de actualiteit invulling gegeven. Steeds meer wordt gebruik gemaakt van digitale communicatie zoals: e-mails, digitaal lid worden en geld overmaken. Actiematig worden instrumenten social media als Facebook en Twitter ingezet.

De mogelijkheden die e-marketing biedt zullen verder ontwikkeld worden.

Vrienden, Business Friends en belangstellenden worden tweemaal per jaar middels de nieuwsbrief “Vrienden onder elkaar” geïnformeerd over de besteding van gelden, activiteiten en voortgang van projecten. Daarnaast ontvangen de Vrienden het blad Monitor en worden zij uitgenodigd voor een jaarlijkse Vriendendag en de publieksmanifestatie Lof der Geneeskunde.

De Business Friends worden vijfmaal per jaar voor een 'einde dag bijeenkomst' uitgenodigd om kennis te maken met een innovatieve ontwikkeling op medisch gebied in het Erasmus MC, daarbij is er ruim gelegenheid om te netwerken.

Voorts maakt het Erasmus MC Vriendenfonds gebruik van de mogelijkheden die free publicity biedt. Tijdens kantooruren is er een telefonische informatiedesk beschikbaar voor het beantwoorden van vragen. Belanghebbenden en geïnteresseerden binnen het Erasmus MC worden via de in de organisatie gebruikelijke kanalen op de hoogte gehouden, zoals intranet en het personeelsblad “Scanner”.

1.3.6 Beleid m.b.t. risicobeheersing

Risicobeheersing valt onder de verantwoordelijkheid van het bestuur. Jaarlijks wordt de risico-inschatting geëvalueerd door het bestuur, waarbij wordt bepaald of ontwikkelingen aanleiding geven tot herziening van de risico-inschatting. Risico's worden op de volgende deelgebieden onderkend:

- I. Strategie
- II. Operationeel
- III. Financieel
- IV. Financiële verslaggeving
- V. Wet- en regelgeving

Per onderkend risico wordt de (1) kans en (2) impact bepaald (*laag*, *middel*, *hoog*). Voor risico's waarbij de kans en impact als 'laag' worden ingeschat, worden geen specifieke beheersingsmaatregelen getroffen.

De belangrijkste onderkende risico's zijn hieronder per categorie uiteengezet, waarbij tevens wordt aangegeven welke interne beheersingsmaatregelen zijn opgesteld om de risico's af te dekken.

I. Strategie

Op strategisch niveau worden geen belangrijke risico's onderkend.

II. Operationeel

RISICO	OMSCHRIJVING	KANS	IMPACT	BEHEERSINGSMATREGELEN
Medewerkers	Vriendenfonds Erasmus MC is werkzaam binnen de non-profit sector (gezondheid), waarbij specifieke kennis en kunde van het personeel een vereiste is. Daarnaast is er al enkele jaren sprake van een groei in de omvang van de organisatie, waardoor het medewerkersbestand op peil moet worden gehouden om deze groei te kunnen beheersen. De groei vraagt tevens om meer specialisme binnen het medewerkersbestand. Het risico bestaat er onvoldoende / specialistisch personeel kan worden aangetrokken om de kwaliteit op gewenste niveau te houden.	LAAG	HOOG	<ul style="list-style-type: none"> - Het bestuur is nauw betrokken bij het aannamebeleid van de sleutelfuncties. - Er worden functieprofielen aangesteld in samenwerking met het bestuur en de afdeling HR van het Erasmus MC.
Uitkeringen	Het risico bestaat dat uitgekeerde gelden (voor projecten) op onrechtmatige wijze worden besteed (fraude) of niet worden besteed conform de gemaakte afspraken	MIDDEL	HOOG	<ul style="list-style-type: none"> - Er is een geformaliseerd uitkeringsbeleid dat bestaat uit de volgende stappen: <ol style="list-style-type: none"> 1. Ontvangst aanvraag. 2. Bureaumanager en hoofd fondsenwerving beoordelen de aanvraag op basis van vastgestelde criteria. 3. Bij goedkeuring van de aanvraag wordt een formele toekenningsbrief (met voorwaarden) verstuurd. 4. De monitoring vindt plaats op basis van de voorwaarden uit de toekenningsbrief. 5. Na afronding van het project dient een eindverslag (financieel + inhoudelijk) te worden toegestuurd die wordt beoordeeld (eventueel een accountantscontrole). 6. De overboekingen van gelden via de bank wordt door het bestuur goedgekeurd.
Reputatie-risico	Een goede reputatie is zeer belangrijk voor fondsenwervende instellingen. Eventuele reputatieschade kan leiden tot een significante daling van de opbrengsten en tot een bedreiging van de continuïteit.	MIDDEL	HOOG	<ul style="list-style-type: none"> - Het bestuur hecht veel waarde aan integriteit en draagt dit uit binnen de organisatie. - Er is een geformaliseerd mediaprotocol, waarbij de

	Aangezien het Vriendenfonds nauw verbonden is met het Erasmus MC heeft reputatieschade bij het Erasmus MC daarnaast directe invloed op het Vriendenfonds.			<p>afdeling <i>Persvoorlichting Erasmus MC</i> de woordvoering verzorgt.</p> <p>- Er wordt gewerkt aan een gedragscode sponsoring en fondsenwerving als richtlijn voor alle fondsenwervende gremia in het Erasmus MC.</p>
--	---	--	--	---

III. Financieel

RISICO	OMSCHRIJVING	KANS	IMPACT	BEHEERSINGSMATREGELEN
Onvoldoende continuïteitsreserve	De grondslag voor de continuïteitsreserve bedraagt 150% van de totale personeelslasten. Wanneer de continuïteitsreserve minder dan 150% is, of wanneer 150% niet voldoende blijkt om de continuïteit van de medewerkers aanstellingen te borgen, kan dit consequenties hebben voor het aantal medewerkers in dienst van het Erasmus MC Vriendenfonds en dus de continuïteit van de bedrijfsvoering van de stichting.	LAAG	HOOG	- Het continuïteitsreserve kan aangevuld worden vanuit het instandhoudingsreserve.

IV. Financiële verslaggeving

RISICO	OMSCHRIJVING	KANS	IMPACT	BEHEERSINGSMATREGELEN
RJ 650	Vriendenfonds Erasmus MC stelt haar jaarverslag op conform RJ 650 <i>Fondsenwervende instellingen</i> . Een belangrijk punt betreft de toerekening van de lasten aan de volgende categorieën: (1) bestedingen aan de doelstelling, (2) kosten werving baten en (3) kosten beheer & administratie. Er is hierbij sprake van een subjectief element. Een onjuiste toerekening kan leiden tot verkeerde informatieverstrekking aan de gebruikers van de jaarrekening.	MIDDEL	MIDDEL	<p>- Er is sprake van een geformaliseerd beleid (verdeelsleutel) met betrekking tot de toerekening van de kosten, waarbij het uitgangspunt is om consistentie aan te brengen in de toerekening.</p> <p>- De verdeelsleutel wordt jaarlijks geëvalueerd en, indien nodig, aangepast.</p>

V. *Wet- en regelgeving*

RISICO	OMSCHRIJVING	KANS	IMPACT	BEHEERSINGSMATREGELEN
ANBI	Het niet voldoen aan de ANBI-regelgeving kan leiden tot het verliezen van de ANBI-status. Dit heeft vergaande fiscale consequenties (zowel voor de ontvanger als de schenker).	LAAG	HOOG	- De bureaumanager houdt toezicht op ontwikkelingen van de ANBI-vereisten en ziet toe op de naleving hiervan.
Erkennings-regeling	Sinds 1 januari 2016 is de <i>Erkenningsregeling</i> van kracht die op termijn het huidige scala aan keurmerken en codes zal gaan vervangen. De mogelijkheid bestaat dat de erkenningsregeling direct zal worden gekoppeld aan de ANBI-status. Het niet voldoen aan de normen van de erkenningsregeling kan daarom gevolgen hebben voor de ANBI-status.	LAAG	HOOG	- De bureaumanager ziet toe op ontwikkelingen omtrent dit punt en onderneemt tijdig de benodigde acties.
Meldplicht datalekken	Op 1 januari 2016 is de <i>Wet Meldplicht Datalekken</i> in werking getreden. De wet vereist dat een datalek binnen 72 uur gemeld moet worden aan de privacytoezichthouder. Het niet voldoen aan de wet kan tot hoge sancties leiden (bestuurlijke boetes tot € 820.000 of 10% van de jaarbaten)	LAAG	HOOG	- Er is sprake van een geformaliseerd beleid omtrent dit punt. Hierbij is rekening gehouden met de vereisten vanuit de wet.

1.4 Informatie over bestuur en directie

1.4.1 Taak en werkwijze van bestuur en directie

Het bestuur bestaat uit drie bestuursleden. Om een goede inbedding van het Erasmus MC Vriendenfonds in zijn wervingsgebied te waarborgen zijn bestuursleden afkomstig uit respectievelijk de zakelijke dienstverlening, de regio Rotterdam en de Raad van Bestuur van het Erasmus MC.

Het bestuur heeft als taak om de strategische koers van het Erasmus MC Vriendenfonds te bewaken, periodiek te herijken en bij te stellen aan de hand van een actueel beleidsplan. Daarnaast is het bestuur verantwoordelijk voor het financiële beleid en legt jaarlijks in de vorm van een jaarverslag verantwoording af over de gevoerde activiteiten onder meer conform de voorschriften die de Belastingdienst stelt ten aanzien van Algemeen Nut Beogende Instellingen (ANBI).

Het bestuur vergadert in principe tweemaal per jaar.

Het Erasmus MC Vriendenfonds onderkent de waarden van het werken aan duurzame ontwikkelingen (duurzaam leven, duurzaam wonen en duurzaam ondernemen) als lange termijnwinst voor onze samenleving. Het brengt dit dan ook in zijn beleid en uitvoering tot uitdrukking.

Het bestuur heeft voor de uitvoerende werkzaamheden een stafbureau ingericht.

Het stafbureau:

- ondersteunt het bestuur;
- stelt een jaarplan inclusief een actieprogramma samen en draagt zorg voor de uitvoering;
- coördineert activiteiten in het kader van de fondsenwerving;
- onderhoudt de interne en externe contacten;
- werft en stuurt vrijwilligers aan.

De medewerkers (4,7 fte in 2016) ressorteren functioneel onder het bestuur van het Erasmus MC Vriendenfonds en maken hiërarchisch deel uit van de afdeling Marketing en Communicatie Erasmus MC. De development directors Vriendenfonds zijn naast beleidsvoorbereider ook uitvoerder. Beiden treden actief als netwerker op naar de interne en externe doelgroepen en onderhouden daarbij de backoffice activiteiten. Een viertal (parttime) medewerkers ondersteunen bij respectievelijk de fondsenwerving, marketing, uitvoering van projecten en financiën & administratie.

1.4.2 Vergoedingen- en bezoldigingsbeleid

Bestuursleden hebben afgezien van een vergoeding voor hun inspanningen.

De medewerkers van het stafbureau vallen onder de CAO voor Universitair Medische Centra en zijn op functioneel niveau ingeschaald.

1.4.3 Wijze benoemen en zittingsduur bestuur

Het bestuur van de stichting bestaat uit drie bestuursleden. De bestuursleden worden benoemd met een meerderheid van twee derde van de stemmen. Bij benoeming wordt het volgende in acht genomen:

- tenminste één bestuurder is betrokken bij het Erasmus MC;
- tenminste één bestuurder is werkzaam in de zakelijke dienstverlening;
- tenminste één bestuurder heeft een sterke betrokkenheid met de stad Rotterdam en/of de regio Rotterdam/Rijnmond.

De bestuurder die betrokken is bij het Erasmus MC fungeert als voorzitter van het Erasmus MC Vriendenfonds.

De bestuurders worden benoemd voor een periode van vier jaar. Zij zijn onmiddellijk maar ten hoogste tweemaal herbenoembaar voor een nieuwe zittingsperiode.

1.4.4 (Neven)functies bestuursleden en directie

De bestuursleden vervullen de navolgende relevante (neven)functies.

Prof. Dr. E.J. Kuipers

Voorzitter Nederlandse Federatie van Universitaire Medische Centra, Voorzitter Stichting BOLS, Voorzitter Landelijk Netwerk Acute Zorg, Voorzitter Regionaal Overleg Acute Zorg, Lid bestuur Stichting Samenwerkende Rijnmond Ziekenhuizen, Lid Bestuur BeterKeten, Lid Gezondheidsraad, Lid Landelijke Commissie Invoering Bevolkingsonderzoek Darmkanker, , European Lead in CRC screening World Endoscopy Organization, Lid Clinical Practice Committee American Gastroenterology Association.

J.G.A. Rijniere

Lid dagelijks bestuur VNO-NCW, lid van de SER, voorzitter van Veneca, Voorzitter Board of Ambassadors Hermitage Amsterdam, lid Platform Defensie/Bedrijfsleven, bestuurslid Stichting Nationale Taptoe, ambassadeur Nationaal Programma Rotterdam-Zuid, lid Raad van Advies MPS (Martinair Party Service)

Drs. O.F.J. Paijmans

Algemeen Directeur van Meijers, AssurantiënLid van de Raad van Toezicht Stichting Rotterdams Philharmonisch Orkest, Bestuurslid Vereniging Trustfonds Erasmus Universiteit Rotterdam, Bestuurslid Stichting Van Beuningen-Peterich Fonds, Bestuurslid Vereniging Nederlandse Assurantie Beurs, Commissaris LSP Life Science Fund (beursgenoteerd beleggingsfonds), Commissaris Verzekeren Sociale Zekerheid (V.S.Z.) Assuradeuren B.V.

De development directors Vriendenfonds hebben de volgende nevenfuncties.

W. Waning

Lid Advisory Board Hotel Management School Leeuwarden

Drs. M. Bleeker

Lid medezeggenschapsraad Rotterdamse Schoolvereniging

1.5 Toekomstparagraaf

De komende jaren zal de focus gericht zijn op samenwerking en groei. Het opschalen en verder professionaliseren van de organisatie is daarbij een noodzakelijke voorwaarde.

Invulling zal worden gegeven aan de wens van de Raad van Bestuur om de fondsenwerving te coördineren onder een centraal fondsenwervend orgaan. Bundeling van krachten zal de reputatie van het Erasmus MC en zijn fondsenwerving naar doelgroepen en versterken. Uiteindelijk zal dit tot een optimalisatie van opbrengsten leiden in het toch al grote speelveld met 'concurrenten'. Per 1 januari 2017 zal gestart worden met een bureau fondsenwerving, waar alle activiteiten van het Erasmus MC Vriendenfonds (incl het Erasmus MC Alzheimer Fonds en de Erasmus MC Thorax Foundation) en de Daniel den Hoed Stichting onder zullen vallen. Deze stichtingen zijn de grondleggers van deze krachtenbundeling. In 2017 wordt gestreefd naar de oprichting van een officieel orgaan ten behoeve van de bundeling van alle fondsenwervende gremia in het Erasmus MC.

In nauw overleg met de Raad van Bestuur zullen door het Vriendenfonds (jaarlijks) keuzes gemaakt worden over te realiseren projecten.

De focus voor fondsenwerving is de komende jaren gericht op de volgende thema's: Jong talent, Hart en vaatziekten, Hersenen/Alzheimer en Oncologie. Hierbij richten de activiteiten zich specifiek op het werven van zogenaamd 'geefgeld' afkomstig van particulieren, bedrijven en (vermogens)fondsen.

De in 2012 gestelde doelen voor de middellange termijn zijn inmiddels bijna alle behaald, te weten binnen zes jaar een jaarlijkse opbrengst van € 2.5 miljoen en 5.000 Vrienden. De aanstaande samenvoeging van de fondsen zal gepaard gaan met de formulering van nieuwe doelstellingen voor een periode van vijf jaar.

In operationele zin richten de inspanningen zich op de volgende zaken:

- werken aan een bestendig relatiebeheer met Vrienden en Business Friends;
- creëren van draagvlak en algemene naamsbekendheid binnen en buiten het Erasmus MC;
- ontwikkelen/uitbouwen van een gedegen relatienetwerk in de regio Rotterdam/Rijnmond;
- ontwikkelen van specifieke (eigen) Vriendenacties dan wel georganiseerd door derden;
- ontwikkeling en inzet van e-marketing activiteiten.

Gezien de wervingspotentie zal een ontwikkeling plaatsvinden van activiteiten van de Thorax Foundation en het Alzheimercentrum. Er zal ook een campagne gestart worden ter financiering van familiekamers in de Nieuwbouw en de realisatie van twee daktuinen voor patiënten en bezoekers. Het bestuur is voorts voornemens om zoals gebruikelijk één Fellowship uit te reiken.

Op uitnodiging van de Raad van Bestuur kunnen afdelingen sinds 2013 projecten indienen die na een selectieprocedure in aanmerking komen voor financiering vanuit een privaat fonds.

Een goede basis van een stevig Vrienden- en Business Friends bestand is noodzaak voor een verdere ontwikkeling in de komende jaren. De ervaring leert dat vanuit deze bronnen ook potentiële grote gevers (zakelijk en particulier) voortkomen. Doel is om in 2017 te consolideren in het aantal zakelijke vrienden.

Door het continueren van de maandelijkse direct mailingacties naar (ex-)patiënten en het aanschrijven van bestaande Vrienden wordt gewerkt aan een verdere uitbouw en bestendiging

van het Vriendenbestand. Gezien de gemiddeld wat hogere leeftijd van de Vrienden zullen ook in 2017 de mogelijkheden van periodieke schenkingen en nalaten onder de aandacht worden gebracht.

De baten eigen fondsenwerving zijn in 2017 begroot op € 2.3 miljoen. Aangezien prijsaanpassingen in de huidige periode niet wenselijk lijken, is besloten om de bijdragen van donateurs en Business Friends, respectievelijk € 35 en € 2.995 ook komend jaar ongewijzigd te laten.

Voor de begroting over 2017 wordt verwezen naar de bijlage op bladzijde 39.

2. JAARREKENING

2.1 Balans per 31 december 2016 (na resultaatbestemming)

ACTIVA		<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
		€	€
Vorderingen	2.7.1	1.986.678	292.024
Liquide middelen	2.7.2	5.005.123	5.952.917
		<u>6.991.801</u>	<u>6.244.941</u>
 PASSIVA			
Reserves	2.7.3		
Continuïteitsreserve		390.000	258.931
Instandhoudingsreserve		1.182.114	-
Fondsen	2.7.4		
Bestemmingsfondsen		2.827.318	3.334.218
Langlopende schulden	2.7.5	881.236	372.500
Kortlopende schulden	2.7.6	1.711.133	2.279.292
		<u>6.991.801</u>	<u>6.244.941</u>

2.2 Staat van Baten en Lasten

		Realisatie 2016 €	Begroting 2016 €	Realisatie 2015 €
<u>Baten</u>				
Eigen fondsenwerving	2.8.1	4.364.218	2.715.000	3.456.390
Acties van derden	2.8.2	95.000	95.000	95.000
Rente baten	2.8.3	10.272	22.000	23.731
Totaal baten		4.469.490	2.832.000	3.575.121
<u>Lasten</u>				
Doelstelling	2.5	3.342.630	1.692.000	2.873.415
Kosten werving baten				
Kosten eigen fondsenwerving	2.5	131.093	199.000	155.367
Beheer en administratie	2.5	189.484	125.000	161.229
Totaal lasten		3.663.207	2.016.000	3.190.011
Exploitatieresultaat		806.283	816.000	385.110

2.3 Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de geldmiddelen die gedurende het verslagjaar beschikbaar zijn gekomen en in het benutten van die geldmiddelen in hetzelfde verslagjaar.

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Kasstroom uit activiteiten		
Totaal baten	4.469.490	3.575.121
Totaal lasten	-3.663.207	-3.190.011
	<u>806.283</u>	<u>385.110</u>
Exploitatieresultaat	806.283	385.110
Afschrijvingen	-	-
	<u>806.283</u>	<u>385.110</u>
Cash - flow		
	<u>806.283</u>	<u>385.110</u>
Mutaties in :		
Vorderingen	-1.694.654	-93.880
Langlopende schulden	508.736	372.500
Kortlopende schulden	-568.159	1.229.866
	<u>-1.754.077</u>	<u>1.508.486</u>
	<u>-1.754.077</u>	<u>1.508.486</u>
Totaal kasstroom uit activiteiten	<u><u>-947.794</u></u>	<u><u>1.893.596</u></u>
Saldo liquide middelen begin	5.952.917	4.059.321
Totale kasstroom	-947.794	1.893.596
	<u>5.005.123</u>	<u>5.952.917</u>
Saldo liquide middelen eind	<u><u>5.005.123</u></u>	<u><u>5.952.917</u></u>

2.4 Resultaatbestemming

	Realisatie <u>2016</u> €	Realisatie <u>2015</u> €
Resultaatbestemming reserves		
Continuïteitsreserve	131.069	-131.069
Fellowshipreserve	-	-170.000
Instandhoudingsreserve voor toekomstige projecten	1.182.114	-284.546
	<u>1.313.183</u>	<u>-585.615</u>
Resultaatbestemming fondsen		
Bestemmingsfonds Thoraxfoundation	226.274	-140.880
Bestemmingsfonds Alzheimer centrum	-159.981	39.790
Bestemmingsfonds Jan en Nelly Etienne-van Dijke	-555.032	581.400
Bestemmingsfonds Jacoba Breen	395.014	-
Bestemmingsfonds Rozenboom	-207.708	475.000
Bestemmingsfonds LHON/AAV	-154.629	108.770
Bestemmingsfonds 100 jaar Daniel	-85.106	-
Bestemmingsfonds Hersentumoren T-cel Therapie	72.700	70.000
Bestemmingsfonds MS centrum	-72.445	35.075
Bestemmingsfonds Muziek als medicijn	-65.845	-67.402
Bestemmingsfonds Sophia	50.600	-
Bestemmingsfonds junior Medschool	50.000	-
Bestemmingsfonds Hematologie	47.381	-2.126
Bestemmingsfonds Spine and Neuromodulatia Foundation	32.500	-
Bestemmingsfonds GEMS onderzoek	-31.250	62.500
Bestemmingsfonds Daniel den Hoed	-25.000	-2.627
Bestemmingsfonds Sikkelcelcentrum	-23.353	-17.556
Bestemmingsfonds Dieetfonds	23.000	3.000
Bestemmingsfonds Coeliakie	-21.022	-25.797
Bestemmingsfonds Virotherapy of malignant gliomas	20.000	20.000
Bestemmingsfonds Groene Daken	-10.798	-40.587
Bestemmingsfonds Beenmergfalen	-10.000	10.000
Bestemmingsfonds Ik ben de sterkste	-5.706	-
Bestemmingsfonds Kinderanesthesiefonds SRKSK	-5.630	27.598
Bestemmingsfonds I&I Fonds	-5.000	5.000
Bestemmingsfonds Wetenschapsvoorlichting	4.030	2.500
Bestemmingsfonds onderzoek leverpomp	4.024	-
Bestemmingsfonds Familiekamers	4.000	-
	<u>-508.982</u>	<u>1.143.658</u>
Transport naar volgende pagina	----- -508.982	----- 1.143.658

Resultaatbestemming fondsen (vervolg)

	Realisatie <u>2016</u> €	Realisatie <u>2015</u> €
Transport van vorige pagina	-508.982	1.143.658
Bestemmingsfonds Muse Cell Analyser	2.000	2.000
Bestemmingsfonds Pinochio	-2.000	-
Bestemmingsfonds Hyperthermie/Walking on dream	-	-13.192
Bestemmingsfonds Time is Brain	-	-102.500
Bestemmingsfonds Onderzoek hersentumoren	-	-21.470
Bestemmingsfonds Autistenstudie	-	5.000
Bestemmingsfonds Hyperthermie onderzoek	-	-61.802
Bestemmingsfonds Anatomie	-	-5.019
Bestemmingsfonds Prostaatonderzoek	-	24.000
Overige Bestemmingsfondsen < 1.000	2.082	50
	<u>-506.900</u>	<u>970.725</u>
Totaal	<u><u>806.283</u></u>	<u><u>385.110</u></u>

2.5 Overzicht lastenverdeling

Lasten	Doel- stelling	Eigen fondsen- werving	Beheer en admini- stratie	Totaal 2016	Begroot 2016	Totaal 2015
€						
Bestedingen	3.188.215	-	-	3.188.215	1.550.000	2.689.041
Personeelskosten	63.376	95.301	117.431	276.108	270.000	259.007
Organisatiekosten	91.039	-	-	91.039	100.000	122.814
Wervingskosten	-	31.970	-	31.970	40.000	46.141
Algemene kosten	-	-	72.053	72.053	41.000	65.093
Relatiebeheer donateurs	-	3.822	-	3.822	15.000	7.915
	3.342.630	131.093	189.484	3.663.207	2.016.000	3.190.011

Doelbestedingspercentage van de baten :

Bestedingen aan doelstellingen / totale baten 74,8% 59,7% 80,4%

Doelbestedingspercentage van de lasten :

Bestedingen aan doelstellingen / totale lasten 91,2% 83,9% 90,1%

Fondsenwervingspercentage :

Kosten eigen fondsenwerving / baten eigen fondsenwerving 3,0% 7,3% 4,5%

Norm kosten beheer & administratie

Kosten beheer & administratie/ totale lasten 5,2% 6,2% 5,1%

2.6 Grondslagen van waardering en van bepaling van het resultaat

2.6.1 Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgesteld op basis Richtlijn 650 voor " Richtlijn Fondsenwervende Instellingen " van de Raad voor de Jaarverslaggeving. Doel van deze Richtlijn is inzicht te geven in de kosten van de organisatie en besteding van de gelden in relatie tot het doel waarvoor die fondsen bijeengebracht zijn. De jaarrekening is opgesteld in Euro's.

2.6.2 Algemene grondslagen van waardering

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de geamortiseerde kostprijs. Toelichtingen op posten in de balans, resultatenrekening en kasstroomoverzicht zijn in de jaarrekening genummerd.

2.6.3 Vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva

De vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva zijn opgenomen tegen de geamortiseerde kostprijs.

2.6.4 Reserves en Fondsen

Reserves betreffen gelden ter vrije besteding van de Stichting. Door het bestuur kunnen bestemmingsreserves worden aangehouden voor aanwending aan een specifiek doel.

Fondsen betreffen gelden die besteed moeten worden in het kader voor de doelstelling waarvoor deze ter beschikking zijn gesteld. Dit betreft het niet bestede deel van toegekende donaties en andere fondsen.

2.6.5 Subsidieverplichtingen

Projectverplichtingen worden ten laste gebracht van het boekjaar waarin het bestuur een besluit ter zake heeft genomen en dit kenbaar heeft gemaakt aan de subsidieontvanger.

Grondslagen van resultaatbepaling

2.6.6 Algemene grondslagen van resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderinggrondslagen. De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben, uitgaande van historische kosten. Verliezen worden verantwoord als deze voorzienbaar zijn, baten worden verantwoord als deze gerealiseerd zijn.

2.6.7 Baten

De baten zijn gevormd door alle aan het verslagjaar toe te rekenen opbrengsten.

Nalatenschappen worden opgenomen in het verslagjaar waarin de omvang van de nalatenschap betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Voorschotten worden verantwoord in het boekjaar waarin zij worden ontvangen.

Giften in natura worden gewaardeerd tegen de reële waarde.

2.6.8 Lasten

Financiële lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende lasten.

2.6.9 Fiscale positie

Overeenkomstig de beschikking van de belastingdienst d.d. 5 maart 2008 wordt de stichting gerangschikt onder de algemeen nut beogende instellingen (ANBI).

2.7 Toelichting op de balans

ACTIVA

	2016	2015
	€	€
2.7.1 Vorderingen		
Debiteuren	105.240	143.144
Nalatenschappen	1.604.400	-
Giften	57.600	14.600
Interest	6.998	15.014
Stichting Jacoba	206.285	-
Overige vorderingen	6.155	119.266
	<u>1.986.678</u>	<u>292.024</u>

2.7.2 Liquide middelen

ING Bank rekening courant	317.150	186.404
ING vermogens spaarrekening	1.370.666	1.835.070
ING zakelijke spaarrekening	279.198	1.325.964
ING Bank rekening courant	507.198	-
Rabobank rekening courant	652.474	864.598
Rabobank spaarrekening	1.177.849	1.174.942
Rabobank Thoraxfoundation rekening courant	256.964	123.865
Rabobank Thoraxfoundation spaarrekening	443.624	442.074
	<u>5.005.123</u>	<u>5.952.917</u>

De liquide middelen zijn vrij opneembaar.

PASSIVA

2.7.3 Reserves

Continuïteitsreserve

Saldo per 1 januari	258.931	390.000
Mutatie volgens resultaatbestemming	131.069	-131.069
Saldo per 31 december	<u>390.000</u>	<u>258.931</u>

De continuïteitsreserve bestaat uit het opvangen van tegenvallers op korte termijn. Als uitgangspunt voor het bepalen van de continuïteit is uitgegaan van 1,5 maal de jaarlijkse personeelskosten.

2.7 Toelichting op de balans (vervolg)

	2016	2015
	€	€
<u>Fellowshipreserve</u>		
Saldo per 1 januari	-	170.000
Mutatie volgens resultaatbestemming	-	-170.000
Saldo per 31 december	<u>-</u>	<u>-</u>

Er heeft in 2016 een foutterstel plaatsgevonden, waardoor de projectverplichtingen ad. € 560.000 zijn gerubriceerd onder de langlopende schulden in plaats van de fellowshipreserve. De vergelijkende cijfers van 2015 zijn hierop aangepast.

	2016	2015
	€	€
<u>Instandhoudingsreserve</u>		
Saldo per 1 januari	-	284.546
Mutatie volgens resultaatbestemming	1.182.114	-284.546
Saldo per 31 december	<u>1.182.114</u>	<u>-</u>

2.7.4 Fondsen

Bestemmingsfondsen

Saldo per 1 januari	3.334.218	2.363.493
Mutatie volgens resultaatbestemming	-506.900	970.725
Saldo per 31 december	<u>2.827.318</u>	<u>3.334.218</u>

Het verloop van de bestemmingsfondsen is als volgt weer te geven :

Bestemmingsfondsen	saldo 01-01-2016	toege- voegde fondsen	bestede fondsen	saldo 31-12-2016
	€			
Thoraxfoundation	461.182	459.073	-232.799	687.456
Alzheimer centrum	231.073	377.197	-537.178	71.092
Fonds Jacoba Breen	-	887.816	-492.802	395.014
Transport naar volgende pagina	<u>692.255</u>	<u>1.724.086</u>	<u>-1.262.779</u>	<u>1.153.562</u>

2.7 Toelichting op de balans (vervolg)

Bestemmingsfondsen (vervolg)	saldo 01-01-2016	toege- voegde fondsen	bestede fondsen	saldo 31-12-2016
	€			
Transport van vorige pagina	692.255	1.724.086	-1.262.779	1.153.562
Groene Daken	280.786	140	-10.938	269.988
Rozenboom fonds	475.000	38.316	-246.024	267.292
Hersentumoren T-cel Therapie	70.000	72.700	-	142.700
Muziek als medicijn	179.398	117.850	-183.695	113.553
Onderzoek hersentumoren	87.868	-	-	87.868
Virotherapy of malignant gliomas	60.000	20.000	-	80.000
Junior Medschool	25.000	50.000	-	75.000
Sophia	2.000	71.000	-20.400	52.600
Daniel den Hoed	77.486	25.000	-50.000	52.486
Hematologie	2.649	47.381	-	50.030
Biological	50.000	-	-	50.000
Dieetfonds	23.000	23.000	-	46.000
Sikkelcelcentrum	65.566	20.880	-44.233	42.213
Wetenschapsvoorlichting	35.174	20.740	-16.710	39.204
Prostaatonderzoek	36.335	-	-	36.335
Alpha remmers	35.000	-	-	35.000
Spine and Neuromodulation Foundation	-	32.500	-	32.500
GEMS onderzoek	62.500	31.250	-62.500	31.250
Jan en Nelly Etienne-van Dijke	581.400	67.162	-622.194	26.368
Encore	25.000	-	-	25.000
Kinderanesthesiefonds SRKSK	27.598	500	-6.130	21.968
MS centrum	94.156	14.471	-86.916	21.711
Pinochio	22.000	-2.000	-	20.000
Autistenstudie	15.000	-	-	15.000
Generation R	12.061	-	-	12.061
Muse Cell Analyser	7.000	2.000	-	9.000
Coeliakie	29.968	-	-21.022	8.946
Onderzoek leverpomp	-	4.024	-	4.024
Familiekamers	-	4.000	-	4.000
I&I Fonds	5.000	13.400	-18.400	-
LHON/AAV	154.629	62.912	-217.541	-
100 jaar Daniel den Hoed	85.106	-	-85.106	-
Ik ben de sterkste	4.983	-	-4.983	-
Beenmergfalen	10.000	-10.000	-	-
Ergo	-	15.000	-15.000	-
Tour de Rotterdam	-	56.000	-56.000	-
Overige fondsen < 1.000	300	3.986	-2.627	1.659
	3.334.218	2.526.298	-3.033.198	2.827.318

2.7 Toelichting op de balans (vervolg)

2.7.5 Langlopende schulden

	2016	2015
	€	€
Langlopende projectverplichtingen	1.255.599	560.000
waarvan kortlopend deel	-374.363	-187.500
	<u>881.236</u>	<u>372.500</u>

De langlopende projectverplichtingen hebben allen een aflossing langer dan 1 jaar en korter dan 5 jaar.

2.7.6 Kortlopende schulden

Projectverplichtingen	374.363	187.500
Vooruit ontvangen gelden	-	1.015.000
Erasmus MC	717.028	725.961
Breenco	500.000	-
Overige crediteuren	119.742	350.831
	<u>1.711.133</u>	<u>2.279.292</u>

2.7.7 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Periodieke schenkingen

Op 31 december 2016 is er nog een bedrag te verwachten inzake periodieke schenkingen van € 123.270 welke in de komende jaren zal worden ontvangen.

Fiscale eenheid

De stichting is opgenomen in de fiscale eenheid voor de omzetbelasting met de vennootschappen van Erasmus MC Holding BV en het Erasmus MC. Op grond van de invorderingswet is de vennootschap hoofdelijk aansprakelijk voor de door de combinatie verschuldigde belastingen.

Transacties met verbonden partijen

De totale doorberekende loonkosten door het Erasmus MC over het boekjaar betreffen € 258.000.

2.8 Toelichting op de baten

	<u>Realisatie 2016</u>	<u>Begroot 2016</u>	<u>Realisatie 2015</u>
	€	€	€
Baten			
<u>2.8.1 Baten uit eigen fondsenwerving</u>			
Donaties vrienden	435.803	500.000	438.010
Giften, schenkingen	1.784.974	1.050.000	1.587.428
Nalatenschappen	1.733.109	200.000	1.056.400
Actieopbrengsten eigen acties	363.087	940.000	299.556
Overige baten uit eigen fondsenwerving	47.245	25.000	74.996
	<u>4.364.218</u>	<u>2.715.000</u>	<u>3.456.390</u>
<u>2.8.2 Baten uit acties van derden</u>			
Fondsenwervende organisaties	<u>95.000</u>	<u>95.000</u>	<u>95.000</u>
<u>2.8.3 Overige baten</u>			
Rentebaten	<u>10.272</u>	<u>22.000</u>	<u>23.731</u>

2.9 Toelichting op de lasten

	Realisatie 2016 €	Begroot 2016 €	Realisatie 2015 €
Lasten			
<u>2.9.1 Organisatiekosten</u>			
Advieskosten	12.093		-
Promotie- en representatiekosten	35.921		31.918
Verzekeringen	345		236
Reis- en verblijfkosten	4.562		732
Bankkosten	109		98
Verzending en drukwerk	8.261		7.706
Overige dienstverlening	32.868		78.586
Overige algemene kosten	-3.120		3.538
	<u>91.039</u>	<u>100.000</u>	<u>122.814</u>
<u>2.9.2 Wervingskosten</u>			
Overige dienstverlening	31.970		46.141
	<u>31.970</u>	<u>40.000</u>	<u>46.141</u>
<u>2.9.3 Algemene kosten</u>			
Promotie- en representatiekosten	4.327		3.163
Contributies en lidmaatschappen	2.503		1.981
Verzekeringen	375		998
Datakosten	625		554
Reis- en verblijfkosten	2.463		3.207
Bankkosten	2.696		1.477
EMC materiële kosten	3.776		814
Verzending en drukwerk	9.580		25.781
accountantskosten	7.647		6.979
Overige dienstverlening	36.028		19.322
Overige algemene kosten	2.033		817
	<u>72.053</u>	<u>41.000</u>	<u>65.093</u>

2.9 Toelichting op de lasten (vervolg)

	Realisatie 2016 €	Begroot 2016 €	Realisatie 2015 €
2.9.4 Relatiebeheer donateurs			
Promotie- en representatiekosten	270		807
Verzending en drukwerk	-		2.633
Overige dienstverlening	3.552		4.475
	<u>3.822</u>	<u>15.000</u>	<u>7.915</u>

3. OVERIGE GEGEVENS

ACCOUNTANTS
IN NON-PROFIT

Stichting Erasmus MC Vriendenfonds
Postbus 2040
3000 CA ROTTERDAM

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Erasmus MC Vriendenfonds

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Stichting Erasmus MC Vriendenfonds te Rotterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Erasmus MC Vriendenfonds per 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende instellingen.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2016 (met een balanstotaal van € 6.991.801);
2. de staat van baten en lasten over 2016 (met een resultaat van € 806.283, overschot); en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Erasmus MC Vriendenfonds zoals vereist in de Verordening inzake de Onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat. Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende instellingen.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende instellingen. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Was getekend te Sliedrecht, 15 mei 2017.

WITH accountants B.V.

P. Alblas RA

Bijlage.

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2016 van Stichting Erasmus MC Vriendenfonds

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

Wij hebben onze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

3.2 Begroting 2017

	Begroting 2017 <u>€</u>	Realisatie 2016 <u>€</u>	Begroting 2016 <u>€</u>
<u>Baten</u>			
Eigen fondsenwerving	2.320.000	4.364.218	2.715.000
Acties van derden	95.000	95.000	95.000
Rentebaten	15.000	10.272	22.000
Totaal baten	<u>2.430.000</u>	<u>4.469.490</u>	<u>2.832.000</u>
<u>Lasten</u>			
Doelstelling	1.674.000	3.342.630	1.692.000
Kosten werving baten			
Kosten eigen fondsenwerving	151.000	131.093	199.000
Beheer en administratie	160.000	189.484	125.000
Totaal lasten	<u>1.985.000</u>	<u>3.663.207</u>	<u>2.016.000</u>
Exploitatieresultaat	<u><u>445.000</u></u>	<u><u>806.283</u></u>	<u><u>816.000</u></u>